

SÜNÖK A VÁROSBAN

A keleti sün (*Erinaceus roumanicus*) gyakori, védett faj Magyarországon, hazánk egész területén előfordul, és városokban – így Budapesten – sem ritka.

Sajnos ez a közkedvelt emlős esik leggyakrabban gázolás áldozatául Európában. A Herman Ottó Intézet Nonprofit Kft. kutatói azt vizsgálták, hogy mi állhat ennek hátterében. A szükséges adatokat részben a lakosság sünmegfigyelései szolgáltatták a 2009-ben induló Vadonleső programon keresztül. A program nemcsak oktató, szemléletformáló szerepet tölt be, de a beérkező hatalmas mennyiségű értékes adatból a szakemberek az adott faj természetvédelmi helyzetére is következtethetnek. A keleti sün a program tizennyolc faja közül a leggyakrabban megfigyelt.

A kutatók a Budapest közigazgatási határain belül rögzített adatokat és a fővárosi utak forgalmi intenzitásának adatait vették össze, a 2018-ban megújított stratégiai zajtérkép közúti forgalmi adatbázisát felhasználva a különböző típusú útszakaszok halálozási esetei gyakoriságának GIS-elemzéséhez.

A vizsgálat során kiderült, hogy a keleti sün számára a legveszélyesebb hónapok az április, a május, a június és a július. Ennek oka, hogy a reprodukciós időszakban nagyobb távolságot tesznek meg és nagyobb aktivitást mutatnak, mint az év más időszakaiban. A fiatal állatok elválasztása szintén nyár közepén történik. Ők a tapasztalatlanságuk miatt válnak gyakran a gyorsan mozgó járművek áldozatává. A fejlődés előrehaladtával és a tapasztalatok gyarapodásával egyre csökken a közúti halálos események esélye. A kifejezett nőstények szintén nagy veszélyben vannak az elválasztás után, amikor kiterjesztik területüket, hogy elegendő élelmet keressenek a téli hibernáció előtt.

Azokon az útszakaszokon, ahol élő sünöket figyeltek meg a Vadonleső bejelentői, alacsonyabb volt a forgalom, mint azokon, ahol az elpusztult egyedeket naplemente után regisztrálták. A sünök főként éjszakai állatok, éjfél után a legaktívabbak. Ezért a közúti elhalálozás valószínűsége éjjel nagyobb a megnövekedett aktivitás és a csökkent látthatóság miatt. Ebből következik az is, hogy a nagyobb éjszakai forgalmú utak veszélyesebbek a sünökre, mint a kisebbek.

Ugyanakkor a nagy forgalmú városi közutakon elpusztulva talált sünök száma nem jelenti azt, hogy a vidék kevésbé lenne veszélyes. A Vadonlesőre feltöltött adatok megtevesztők lehetnek amiatt, hogy sokkal több ember jár Budapest utcáin és parkjaiban, mint más településeken (pláne éjjel), így a megfigyelések száma is nagyobb itt, ráadásul a közúti forgalom is jelentősebb.

Nehéz megtalálni a közvetlen kapcsolatot az utak jellemzői és a közúti sünpusztulás valószínűsége között, ám a fentiek megmutatják, hogy a különféle utakon mekkora a közúti süngázolás esélye a fővárosban. Ezáltal könnyebben beazonosíthatók a sünökre és más fajokra nézve legveszélyesebb budapesti útszakaszok.

Mi lehet a megoldás?

A budapesti utak különféle veszélyességi kategóriákba sorolhatók. A legmagasabb veszélyességi szintű utak mentén a kis emlősökre és a sebességhatárra figyelmeztető közlekedési táblák vagy „fekvőrendőrök” használata javasolt a sünök forgalmi eredetű mortalitásának csökkentésére.

(A felhasznált irodalom jegyzéke a szerkesztőségben)